

Smlouva, obcházející zákon

Bylo-li úmyslem obou smluvních stran při uzavření smlouvy dosáhnout výsledku, jenž odporuje zákonu nebo jej obchází, je taková smlouva neplatným právním úkonem podle ustanovení § 39 obč. zák. Námitka, že se nestala okolnost, kterou měl soud dokazováním za zjištěnou, není sama o sobě v dovolacím řízení rozhodná, neboť je nedostatečná z hlediska skutkové podstaty vymezující dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř., jestliže dovolatel dostatečně nezpochybní logiku úsudku o tom, co bylo dokazováním zjištěno, eventuelně netvrdí-li, že soud z logicky bezchybných dílčích úsudků (zjištění) učinil nesprávné (logicky vadné) skutkové závěry.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 3577/2010, ze dne 29.11.2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně T. s. r. o., se sídlem v N., zastoupené Mgr. M. B., advokátkou, se sídlem v P., proti žalovanému Ing. M.N., jako správci konkursní podstaty úpadkyně F. a. s., zastoupenému JUDr. J.V., advokátkou, se sídlem v P., o vyloučení nemovitostí ze soupisu majetku konkursní podstaty úpadkyně, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 41 Cm 103/2008, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 3. června 2010, č. j. 13 Cmo 254/2009-441, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 3. června 2010, č. j. 13 Cmo 254/2009-441, k odvolání žalobkyně potvrdil rozsudek ze dne 12. června 2009, č. j. 41 Cm 103/2008-358, jímž Městský soud v Praze zamítl žalobu o vyloučení nemovitostí specifikovaných ve výroku rozhodnutí (dále jen „sporné nemovitosti“) ze soupisu majetku konkursní podstaty úpadkyně.

Šlo přitom o v pořadí druhá rozhodnutí soudů nižších stupňů, když první rozsudek odvolacího soudu ze dne 27. října 2005, č. j. 13 Cmo 406/2004-95, byl rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 22. listopadu 2007, č. j. 29 Odo 257/2006-156, zrušen a věc vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení a následně odvolací soud usnesením ze dne 14. srpna 2008, č. j. 13 Cmo 21/2008-173, zrušil v pořadí první rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. července 2004, č. j. 41 Cm 51/2001-56.

Soudy obou stupňů vyšly z toho, že:

- 1) Dne 27. září 1995 koupila úpadkyně sporné nemovitosti od Rozhlasové a televizní stanice R. a. s. Praha za kupní cenu 8.000.000,- Kč a do listopadu 1999 je pronajímala společnosti B. spol. s r. o. (dále jen „společnost“).
- 2) Dne 20. října 1999 uzavřela úpadkyně (jako postupník) jednající E. H. a Ing. V. Ž. s Komerční bankou, a. s. (jako postupitelem) smlouvu o postoupení úvěrových pohledávek postupitele za společností, zajištěných zástavním právem ke sporným nemovitostem a to za úplatu 3.200.000,- Kč. Přitom společníky společnosti byla úpadkyně a B. H. (bývalý manžel E.H.).
- 3) Příjem z pronájmu sporných nemovitostí činil přibližně 200.000,- Kč měsíčně.
- 4) Dne 16. února 2000 byla do obchodního rejstříku zapsána žalobkyně, přičemž jejími zakládajícími společníky byla E. H., B.H. a JUDr. J. Ř..
- 5) Dne 22. února 2000 uzavřeli úpadkyně (jako prodávající) a žalobkyně (jako kupující) smlouvu o převodu sporných nemovitostí (dále jen „kupní smlouva“) za kupní cenu 1.500.000,- Kč, jež byla dodatkem č. 1 ze dne 10. března 2000 zvýšena na 3.200.000,- Kč, s tím, že část kupní ceny ve výši 951.968,28 Kč měla být uhrazena do 60 dnů od právní moci rozhodnutí o povolení vkladu

vlastnického práva, a to započtením pohledávek, které žalobkyně nabyla na základě postupní smlouvy uzavřené dne 17. února 2000 s E. H. (jako postupníkem), a zbývající část kupní ceny ve výši 2,248.031,72 Kč měla být uhrazena do dvou let od právní moci rozhodnutí o povolení vkladu vlastnického práva. Kupní cena (rozuměj zbývající část kupní ceny) úpadkyni uhrazena nebyla. Kupní smlouvu jménem smluvních stran podepsala E. H., a to jednak jako jednatelka žalobkyně a jednak jako předsedkyně představenstva úpadkyně. Vlastnické právo žalobkyně ke sporným nemovitostem bylo vloženo do katastru nemovitostí s právními účinky ke dni 23. února 2000.

6) Sporné nemovitosti byly oceněny Ing. J. H. ke dni 23. května 1995 částkou 30,347.840,- Kč, Ing. K.U. ke dni 15. června 1999 a 14. února 2000 částkou 23,973.500,- Kč, s tím, že s ohledem na předpokládané náklady na sanaci ekologické zátěže jsou neprodejně a jejich hodnota je nulová a Ing. M. V. ke dni 17. února 2004 částkou 33,146.060,- Kč, rovněž s dovětkem, že z důvodu předpokládaných nákladů na sanaci ekologické zátěže jsou neprodejně.

7) Městský soud v Praze usnesením ze dne 19. ledna 2001, č. j. 92 K 61/2000-30, k návrhu úpadkyně prohlásil na její majetek konkurs a správcem konkursní podstaty ustavil O. Š.. Usnesením ze dne 9. prosince 2004, č. j. 92 K 61/2000-158, Městský soud v Praze zprostil funkce správce konkursní podstaty úpadkyně O. Š. a novým správcem ustavil Ing. M.N., CSc.

8) Ke dni podpisu kupní smlouvy činil základní kapitál úpadkyně 44,060.000,- Kč.

9) Převod sporných nemovitostí nebyl schválen valnou hromadou úpadkyně a jejich hodnota nebyla stanovena na základě posudku znalce jmenovaného soudem.

10) Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 4. dubna 2007, sp. zn. 9 To 2/2007, zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. července 2006, sp. zn. 1 T 7/2005 a rozhodl, že Ing. Z. B. a E. H. jsou vinni, že dne 20. prosince 1999 podvodně získali akcie úpadkyně v majetku společnosti S. Financ AG.

Odvolací soud přitakal závěrům soudu prvního stupně, podle nichž je kupní smlouva absolutně neplatná podle ustanovení § 39 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“), a to pro rozpor s dobrými mravy (§ 3 odst. 1 obč. zák.) a pro rozpor s ustanovením § 196a odst. 3 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“), jelikož s ní nevyslovila souhlas valná hromada úpadkyně a kupní cena nebyla určena posudkem znalce.

Současně ve shodě se soudem prvního stupně zdůraznil, že účelem kupní smlouvy bylo „vyvést“ jediný majetek úpadkyně včetně příjmů z něj plynoucích dosahujících přes 200.000,- Kč měsíčně do nově založené obchodní společnosti (žalobkyně). „Jako k významné okolnosti přihlédl na základě skutkových závěrů plynoucích z trestních rozsudků jednak k tomu, že tehdejší jednatelka žalobkyně a současně předsedkyně představenstva úpadkyně využila svých osobních vazeb v dozorčí radě úpadkyně, aby zajistila její souhlas s převodem nemovitostí, aniž by o tom informovala většinového akcionáře, jednak k tomu, že v kupní smlouvě byla sjednána neúměrně dlouhá doba splatnosti kupní ceny“.

Dále odvolací soud shledal nedůvodnou námitku žalobkyně ohledně nepřezkoumatelnosti důvodů rozhodnutí soudu prvního stupně. Z odůvodnění tohoto rozhodnutí je totiž zřejmé, které skutečnosti měl soud prvního stupně za prokázané a o které důkazy opřel svá skutková zjištění. Připustil sice, že zmíněné rozhodnutí „nevyhovuje zcela všem požadavkům na jeho odůvodnění potud, že se v něm soud výslovně nevypořádal s tím, proč neučinil žádná zjištění z některých provedených důkazů, avšak tyto nedostatky nebránily žalobkyni v tom, aby náležitě formulovala odvolací důvody, nehledě na to, že všem účastníkům řízení bylo zřejmé, jak a proč bylo rozhodnuto“.

Konečně k výhradě, podle níž sporné nemovitosti nebyly sepsány do konkursní podstaty úpadkyně, odvolací soud doplnil, že zmíněnou otázku řešil v řízení o odvolání žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 1. září 2008, č. j. 92 K 61/2000-821 (viz usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. ledna 2010, č. j. 2 Ko 50/2009-1126) a „pravdivost tvrzení žalovaného“ o tom, že sporné nemovitosti v soupisu majetku konkursní podstaty úpadkyně vskutku zahrnuty jsou, ověřil.

Výtku žalobkyně, že žalovaný předložil v daném řízení nevyhovující soupis konkursní podstaty ze dne 19. února 2001 a nikoli řádný soupis ze dne 12. září 2003, nepovažoval za rozhodující. „Navíc žalobkyně nedocenila, že akceptovat její argumentaci by pro ni znamenalo změnu k horšímu, neboť skutečnost, že majetek, jehož se vylučovací žaloba týká, nebyl ke dni rozhodnutí o ní sepsán v konkursní podstatě úpadkyně, je důvodem k jejímu zamítnutí“ (potud odvolací soud odkázal na závěry formulované v rozsudku uveřejněném pod číslem 19/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek – jde o rozsudek ze dne 27. října 2004, sp. zn. 29 Odo 268/2003, dále jen „R19/2006“).

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, které má za přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), respektive podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., namítajíc existenci dovolacích důvodů podle ustanovení § 241a odst. 2 a 3 o. s. ř., tj. že: řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci a vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování. Dále „má pochybnost“ o tom, zda ve věci bylo dodrženo právo na zákonného soudce [zda řízení před odvolacím soudem netrpí zmatečností vadou podle ustanovení § 229 písm. f) o. s. ř.], konstatujíc, že ve věci rozhodoval senát v jiném složení, než připouští rozvrh práce.

Dovolatelka v první řadě nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu ohledně absolutní neplatnosti kupní smlouvy pro rozpor s ustanovením § 196a odst. 3 obč. zák. a pro rozpor s dobrými mravy. Potud zpochybňuje „způsob posouzení hodnoty“ sporných nemovitostí soudem, včetně skutkového závěru o hodnotě sporných nemovitostí ke dni uzavření kupní smlouvy, který podle názoru dovolatelky nemá oporu v provedeném dokazování. Přitom poukazuje na závěry znaleckých posudků co do neprodejnosti sporných nemovitostí a jejich nulové hodnoty vzhledem k nevypořádané ekologické zátěži. Soudům nižších stupňů rovněž vytýká, že „mravnost kupní smlouvy fakticky nehodnotily podle objektivního kritéria, kterým byly okolnosti existující a známé v rozhodné době“ (v okamžiku uzavření smlouvy) a akcentuje, že „pohnutky“ E. H. vyvést majetek z úpadkyně, byly-li by skutečně dány, jsou ryze subjektivním kritériem, nemajícím odraz v obsahu kupní smlouvy a nemohou být důvodem rozporu kupní smlouvy s dobrými mravy. Ujednání o splatnosti kupní ceny pak – pokračuje dovolatelka – nepředstavuje žádný extrémní nepoměr mezi smluvními stranami; naopak, úpadkyně měla za sporné nemovitosti získat kupní cenu ve výši přes 3,000.000,- Kč, ačkoli v době uzavření kupní smlouvy byly neprodejné.

Dovolatelka dále opakuje, že sporné nemovitosti nebyly „zahrnuty“ do soupisu majetku konkursní podstaty úpadkyně. „Dokumenty“ ze dne 19. února 2001 a 12. září 2003 nepovažuje za řádné soupisy konkursní podstaty úpadkyně, když první z nich neobsahuje přesnou specifikaci sporných nemovitostí, poznámku, že jejich vlastníkem je osoba odlišná od úpadkyně, ani datum zahrnutí sporných nemovitostí do konkursní podstaty a z druhého není vůbec zřejmé, zda o soupis konkursní podstaty úpadkyně jde, přičemž neobsahuje ani údaje o datu sepsání sporných nemovitostí a není z něj ani zřejmé, kdo „dokument“ podepsal.

Konečně dovolatelka odvolacímu soudu vytýká, že v řízení došlo k procesním vadám, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Odvolací soud „se ztotožnil se závěry soudu prvního stupně představujícími souhrnné zjištění, aniž by se jakkoli vypořádal s obranami žalobkyně, kterými vyvracela závěry soudu prvního stupně o rozporu kupní smlouvy s dobrými mravy“, své rozhodnutí dále založil na posouzení hodnoty sporných nemovitostí, aniž jmenoval příslušného znalce a aniž se vypořádal „s převážnou částí žalobkyní navržených a předložených důkazů“.

V doplnění dovolání pak dovolatelka poukazuje na závěry formulované v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 8. února 2012, sp. zn. 31 Cdo 3968/2009 (jde o rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu uveřejněný pod číslem 67/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a

stanovisek - dále jen „R 67/2012“).

Proto požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí soudů nižších stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Dovolání žalobkyně proti potvrzujícímu výroku rozsudku odvolacího soudu ve věci samé je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř., nikoli však důvodné.

Zákonem č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčním zákonem), byl s účinností od 1. ledna 2008 zrušen zákon o konkursu a vyrovnání (§ 433 bod 1. a § 434), s přihlédnutím k § 432 odst. 1 insolvenčního zákona se však pro konkursní a vyrovnací řízení zahájená před účinností tohoto zákona (a tudíž i pro spory vedené na jejich základě) použijí dosavadní právní předpisy (tedy vedle zákona o konkursu a vyrovnání, ve znění účinném do 31. prosince 2007, i občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. prosince 2007). Srov. k tomu též důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. září 2010, sp. zn. 29 Cdo 3375/2010, uveřejněného pod číslem 41/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

Nejvyšší soud v první řadě předesílá, že tzv. zmatečnostní vady řízení ve smyslu ustanovení § 229 o. s. ř. nejsou způsobilým dovolacím důvodem podle ustanovení § 241a o. s. ř. a k jejich prověření slouží žaloba pro zmatečnost (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. srpna 2002, sp. zn. 29 Odo 523/2002, uveřejněné pod číslem 32/2003 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek). Jakkoli platí, že u přípustného dovolání dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., i když nebyly v dovolání uplatněny (srov. ustanovení § 242 odst. 3 o. s. ř.), Nejvyšší soud již v rozsudku ze dne 15. prosince 2005, sp. zn. 21 Cdo 59/2005, uveřejněném pod číslem 86/2006 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek vysvětlil, že ke zmatečnostním vadám může přihlédnout jen tehdy, podávají-li se z obsahu spisu. Jelikož nejde o vadu, již může být dovolání odůvodněno, nemůže ke zjištění její existence provádět dokazování (srov. ustanovení § 243a odst. 2 o. s. ř., podle něhož dokazování provádí dovolací soud jen k prokázání důvodu dovolání) [k tomu srov. dále důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. června 2012, sp. zn. 29 Cdo 4304/2010].

Jelikož z obsahu spisu dovolatelkou namítaná zmatečnostní vada řízení (rozuměj zmatečnost spočívající v tom, že ve věci rozhodoval senát Vrchního soudu v Praze, jehož složení neodpovídalo rozvrhu práce) neplyne, nemohl Nejvyšší soud k „takové vadě“ ani přihlédnout.

Dále se Nejvyšší soud zabýval tím, zda je dán dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., tj. správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 3 odst. 1 obč. zák. výkon práv a povinností vyplývajících z občanskoprávních vztahů nesmí bez právního důvodu zasahovat do práv a oprávněných zájmů jiných a nesmí být v rozporu s dobrými mravy.

Podle ustanovení § 39 obč. zák. neplatný je právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přičí dobrým mravům.

Podle ustanovení § 196a obch. zák. (ve znění účinném k datu uzavření kupní smlouvy) společnost může uzavřít smlouvu o úvěru nebo půjčce s členem představenstva, dozorčí rady, prokuristou nebo jinou osobou, která je oprávněna jménem společnosti takovou smlouvu uzavřít, nebo osobami jim blízkými anebo smlouvu, jejímž obsahem je zajištění závazků těchto osob nebo bezplatný převod

majetku ze společnosti, jen s předchozím souhlasem valné hromady a jen za podmínek obvyklých v obchodním styku (odstavec 1). Pokud jsou osoby uvedené v odstavci 1 oprávněny uzavřít takovou smlouvu i jménem jiné osoby, použije se na smlouvu o úvěru nebo půjčce uzavíranou mezi společností a touto jinou osobou anebo na smlouvu, jejímž obsahem je zajištění závazků této osoby, ustanovení odstavce 1 obdobně. Souhlasu valné hromady není zapotřebí, jde-li o poskytnutí půjčky nebo úvěru ovládající osobou ovládané osobě anebo zajištění závazků ovládané osoby ovládající osobou (odstavec 2). Pokud společnost úplatně nabývá majetek od akcionářů, členů dozorčí rady nebo osob uvedených v odstavcích 1 a 2 anebo na ně úplatně majetek převádí a hodnota tohoto majetku přesahuje jednu desetinu základního jmění společnosti v průběhu jednoho roku, lze jej nabýt nebo zcizit pouze za cenu určenou posudkem znalce a jen se souhlasem valné hromady. To neplatí, jde-li o nabytí majetku ovládanou osobou od ovládající osoby. Ustanovení tohoto zákona o zvyšování a snižování základního jmění zůstávají nedotčena (odstavec 3).

Se závěrem odvolacího soudu ohledně absolutní neplatnosti kupní smlouvy podle ustanovení § 39 obč. zák. se Nejvyšší soud ztotožňuje.

Judikatura Nejvyššího soudu je jednotná v závěru, podle něhož bylo-li úmyslem (záměrem) obou smluvních stran při uzavření smlouvy dosáhnout výsledku, jenž odporuje zákonu nebo jej obchází, je taková smlouva neplatným právním úkonem podle ustanovení § 39 obč. zák. (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. července 2008, sp. zn. 29 Odo 1027/2006, uveřejněný pod číslem 40/2009 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, jakož i rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 26. dubna 2001, sp. zn. 21 Cdo 1811/2000 a ze dne 28. srpna 2008, sp. zn. 29 Odo 1002/2006, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 11, ročník 2001, pod číslem 34 a č. 4, ročník 2009, pod číslem 54 nebo rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2008, sp. zn. 29 Cdo 2531/2008 a ze dne 23. září 2010, sp. zn. 29 Cdo 3796/2009).

Promítnuto do poměrů projednávané věci, ob stojí-li skutkový závěr soudů nižších stupňů, podle něhož účelem uzavření kupní smlouvy bylo vyvést jediný majetek úpadkyně včetně příjmů z něj plynoucích do nově založené žalobkyně (nesledovaly-li smluvní strany jednající E. H. kupní smlouvou poctivý závěr a naopak důvodem jejího uzavření bylo získání obohacení žalobkyně na úkor úpadkyně), šlo zcela zjevně o právní úkon absolutně neplatný, byť nikoli pro rozpor s dobrými mravy, nýbrž proto, že svým účelem odporuje zákonu. Skutečnost, že automatickým důsledkem vyvedení majetku úpadkyně na žalobkyni je zkrácení možnosti uspokojení pohledávek věřitelů úpadkyně, je přitom mimo vší pochybnost.

Dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř. se nepojí s každou námitkou účastníka ke zjištěnému skutkovému stavu; pro dovolací řízení jsou významné jen ty námitky, jejichž obsahem je tvrzení, že skutkové zjištění, ze kterého napadené rozhodnutí vychází, nemá v provedeném dokazování v podstatné části oporu. Námitka, že se nestala okolnost, kterou měl soud dokazováním za zjištěnou, není sama o sobě v dovolacím řízení rozhodná, neboť je nedostatečná z hlediska skutkové podstaty vymezující dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř., jestliže dovolatel dostatečně nezpochybní logiku úsudku o tom, co bylo dokazováním zjištěno, eventuálně netvrdí-li, že soud z logicky bezchybných dílčích úsudků (zjištění) učinil nesprávné (logicky vadné) skutkové závěry. Prvou z těchto podmínek splní dovolatel tím, že namítá, že soud vzal v úvahu skutečnosti, které z provedených důkazů nebo přednesů účastníků nevyplývaly, ani jinak nevyšly za řízení najevo, nebo že soud naopak pominul rozhodné skutečnosti, které byly provedenými důkazy prokázány, nebo vyšly za řízení najevo. Druhá z uvedených podmínek je splněna výhradou, že v hodnocení důkazů, popř. poznatků, které vplynuly z přednesů účastníků, nebo které vyšly najevo jinak, je - z hlediska jejich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti či věrohodnosti - logický rozpor, nebo že výsledek hodnocení důkazů neodpovídá tomu, co mělo být zjištěno způsobem vyplývajícím z ustanovení § 133 až § 135 o. s. ř. (shodně srov. též důvody rozsudku Nejvyššího soudu uveřejněného pod číslem 27/1999 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek). Samotné hodnocení důkazů, opírající

se o zásadu volného hodnocení důkazů zakotvenou v ustanovení § 132 o. s. ř., nelze úspěšně napadnout žádným dovolacím důvodem (k tomu srov. např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. února 2011, sen. zn. 29 NSČR 29/2009, uveřejněného pod číslem 108/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, včetně tam zmíněného odkazu na náleží Ústavního soudu ze dne 6. ledna 1997, sp. zn. IV. ÚS 191/96, uveřejněný pod číslem 1/1997 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu).

Argumentaci, jejímž prostřednictvím dovolatelka zpochybňuje správnost rozhodných skutkových zjištění (rozuměj zjištění vztahujících se ke skutečnému záměru sledovanému kupní smlouvou) a namítá vady při zjišťování skutkového stavu věci, Nejvyšší soud nepovažuje za důvodnou.

V dovolání označené tzv. opomenuté důkazy (srov. bod 20 dovolání) směřují převážně k tvrzení žalobkyně ohledně existence ekologických zátěží vážnoucích na sporných nemovitostech, k výsledku trestního řízení vedeného u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 1 T 7/2005 a ke způsobu částečného zániku pohledávky z titulu kupní ceny sporných nemovitostí; k úmyslu stran kupní smlouvy, jménem kterých jednala E. H., se tak bez dalšího nevztahují a případné zjištění, že „prospěch z pronájmu sporných nemovitostí po odečtení nákladů na jejich provoz zdaleka nedosahoval částky 200.000,- Kč měsíčně“, podle přesvědčení Nejvyššího soudu na správnosti skutkových závěrů soudů nižších stupňů v tomto směru není způsobilé nic změnit.

Naopak časové souvislosti (vznik žalobkyně, uzavření kupní smlouvy, podání návrhu na prohlášení konkursu na majetek úpadkyně), výše kupní ceny a její splatnost, dohodnutý způsobu „úhrady“ části kupní ceny (formou zápočtu proti pohledávkám, jejichž věřitelkou se stala žalobkyně na základě postupní smlouvy uzavřené s E. H.) a nezaplacení „zbývající“ části kupní ceny jednoznačně svědčí ve prospěch soudy nižších stupňů formulovaného závěru ohledně skutečného záměru sledovaného kupní smlouvou. Ve prospěch výše uvedeného závěru ostatně (paradoxně) svědčí i argumentace samotné žalobkyně, podle níž při určení hodnoty sporných nemovitostí (a tomu odpovídající kupní ceny) je nutno přihlídnout k předpokládaným nákladům na sanaci ekologické zátěže, pročež realizací kupní smlouvy úpadkyně a potažmo její věřitelé nebyli poškozeni. Ve skutečnosti by totiž přijetí zmíněné konstrukce vedlo k tomu, že by došlo ke zmenšení majetku úpadkyně, jenž byl po prohlášení konkursu využitelný k uspokojení pohledávek konkursních věřitelů, tedy majetku náležejícího do konkursní podstaty, jejíž součástí podle ustálené soudní praxe nejsou pasíva úpadkyně (k tomu viz důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. června 1999, sp. zn. 31 Cdo 1908/98, uveřejněného pod číslem 20/2000 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Jinými slovy, zůstaly-li by sporné nemovitosti v majetku úpadkyně, mohli by se z výtěžku jejich zpeněžení v rámci konkursu vedeného na majetek úpadkyně, byť jen zčásti uspokojit věřitelé úpadkyně, včetně těch, jimž (případně) svědčí pohledávky z titulu ekologických škod, vztahujících se ke sporným nemovitostem. Naopak důsledkem realizace kupní smlouvy bylo zmaření jakékoli možnosti uspokojení pohledávek věřitelů úpadkyně v konkursu vedeném na její majetek z výtěžku zpeněžení sporných nemovitostí, to vše v situaci, kdy se do konkursní podstaty úpadkyně nedostalo ani kupní smlouvou předpokládané protiplnění.

Vzhledem k těmto závěrům nemá Nejvyšší soud za opodstatněnou ani výhradu dovolatelky ohledně nesprávného procesního postupu odvolacího soudu, jenž měl spočívat v tom, že odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé jako věcně správné potvrdil, namísto toho, aby je jako nepřezkoumatelné vzhledem k tzv. souhrnným zjištěním zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Jakkoli je nutno připustit, že odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně v plném rozsahu nevyhovuje ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř., je z něj zřejmé, na jakých skutkových a právních závěrech své rozhodnutí založil. Odvolací soud tak zjevně důvod k postupu podle ustanovení § 219 odst. 1 písm. b) o. s. ř. neměl.

Konečně Nejvyšší soud nepovažuje - posuzováno z hlediska věcné správnosti rozhodnutí odvolacího soudu - za důvodné ani námitky dovolatelky co do (ne)existence soupisu majetku konkursní podstaty úpadkyně. Judikatura Nejvyššího soudu je totiž ustálená v závěru, podle něhož soupis majetku konkursní podstaty úpadce musí obsahovat označení sepisovaného majetku způsobem umožňujícím jeho identifikaci. Jsou-li pochybnosti, jaký majetek správce zařadil do soupisu majetku konkursní podstaty, je třeba provést výklad obsahu soupisu v souladu s pravidly zakotvenými v ustanovení § 35 odst. 2 obč. zák. a teprve tehdy, není-li možné ani provedeným výkladem zjistit, jaký majetek správce do soupisu zařadil, lze uzavřít, že v dané části nemá soupis žádné právní účinky (k tomu srov. např. R 19/2006, jakož i usnesení ze dne 27. ledna 2010, sp. zn. 29 Cdo 1003/2009 a ze dne 24. června 2010, sp. zn. 29 Cdo 1516/2009). Skutečnost, že majetek, jehož se týká vylučovací žaloba ve smyslu ustanovení § 19 odst. 2 ZKV, nebyl (řádně) sepsán v konkursní podstatě, je pak - jak správně zdůraznil i odvolací soud - důvodem k zamítnutí takové žaloby.

Závěrem Nejvyšší soud dodává, že na věcnou nesprávnost rozhodnutí odvolacího soudu by nebylo možno usuzovat ani při akceptaci názorů dovolatelky ohledně (ne)možnosti aplikace ustanovení § 196a obč. zák. [vzhledem k neprodejnosti sporných nemovitostí (jejich nulové hodnotě) s ohledem na předpokládané náklady na sanaci ekologické zátěže] a ohledně (ne)správnosti závěru odvolacího soudu, jde-li o účel sledovaný kupní smlouvou.

Žalobkyně a úpadkyně byly k datu vzniku kupní smlouvy osobami blízkými (k možnosti považovat právnické osoby za osoby blízké srov. např. důvody rozsudků Nejvyššího soudu ze dne 31. března 2009, sp. zn. 29 Cdo 4315/2008 a ze dne 27. ledna 2010, sp. zn. 29 Cdo 4822/2008, uveřejněných v časopise Soudní judikatura č. 11, ročník 2009, pod číslem 170 a č. 9, ročník 2010 pod číslem 133, jakož i rozsudku ze dne 28. ledna 2009, sp. zn. 29 Cdo 1807/2007), přičemž je zcela zjevné, že možnost aplikace ustanovení § 196a odst. 3 obč. zák. bylo nezbytné posuzovat nejen ve vztahu k úpadkyni (potud dovolatelka polemikou se závěry odvolacího soudu s odkazem na neprodejnost sporných nemovitostí dovozuje, že se zmíněné ustanovení neuplatní), nýbrž prostřednictvím odkazu obsaženého v ustanovení § 135 odst. 2 obč. zák. i ve vztahu k žalobkyni (dovolatelce) jako společnosti s ručením omezeným. Přitom sjednaná kupní cena převyšovala základní kapitál žalobkyně, který činí (a v rozhodné době činil) 100.000,- Kč, a kupní smlouva tak podléhala režimu ustanovení § 196a odst. 3 obč. zák. bez ohledu na obvyklou hodnotu sporných nemovitostí. Jelikož argumentace dovolatelky vychází ze závěrů ocenění sporných nemovitostí Ing. K.U. ke dni 14. února 2000 (tj. ke dni předcházejícímu uzavření kupní smlouvy jen o jeden týden) „nulovou“ částkou, je tak zcela nepochybné, že sjednaná cena 3,200.000,- Kč neodpovídá ceně obvyklé. Jinými slovy, právní názor dovolatelky, podle něhož se ustanovení § 196a odst. 3 obč. zák. nevztahovalo na úpadkyni, neznamená, že by s kupní smlouvou nemusela vyslovit souhlas valná hromada dovolatelky a že by kupní cena neměla být určena posudkem znalce. A ještě jinak, tvrdí-li dovolatelka, že hodnota sporných nemovitostí je (vzhledem k ekologické zátěži) nulová, sjednaná kupní cena 3,200.000,- Kč obvyklé ceně neodpovídá a pro dovolatelku (poměřováno účelem ustanovení § 196a odst. 3 obč. zák., jímž je mimo jiné i ochrana zájmů jejích věřitelů) není ani výhodnější (o situaci popsanou v R 67/2012, jež se danou otázkou zabývalo ve vztahu k osobě prodávající a nikoli kupující, tak zjevně nejde). V neposlední řadě nelze přehlédnout ani to, že i kdyby kupní smlouva platně vznikla, vzhledem k absenci souhlasu valné hromady dovolatelky by nenabyla účinnosti (k tomu srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 27. dubna 2004, sp. zn. 29 Odo 414/2003 a ze dne 30. srpna 2005, sp. zn. 29 Odo 996/2004, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 6, ročník 2004, pod číslem 120 a č. 12, ročník 2005, pod číslem 191).

Jelikož se dovolatelce prostřednictvím uplatněných dovolacích důvodů správnost rozhodnutí odvolacího soudu zpochybnit nepodařilo a Nejvyšší soud neshledal ani jiné vady, k jejichž existenci u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti, dovolání podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)
- [Nájemné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o smlouvě budoucí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)